

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Deres ref.:

Vår ref.: 2020/0454-5

Saksbehandler: Rudi Wiers
Saksansvarlig: Hanne Lilja Falkanger

Dato: 19.12.2024

Statkraft AS - konkurranseloven § 24 - pålegg om opplysningsplikt vedrørende foretakssammenslutninger og minoritetsserverv

Konkurransetilsynet viser til telefonsamtale med Odd Stiansen i Statkraft AS (heretter "Statkraft") 17. desember 2024. Det vises også til e-post fra Statkraft 26. november 2024 og telefonsamtale mellom Statkraft og tilsynet 22. november 2024.

I samtalen 17. desember 2024 orienterte Konkurransetilsynet om at det er besluttet at opplysningsplikten¹ som i dag påhviler Statkraft, øvrige foretak i samme konsern, samt foretak der Statkraft direkte eller indirekte har eierandeler, forlenges etter en fornyet vurdering. Statkraft vil med dette fortsatt være pålagt opplysningsplikt i medhold av konkurranseloven² § 24 vedrørende foretakssammenslutninger og minoritetsserverv i kraftmarkedet.

Pålegget gjelder for foretakssammenslutninger og minoritetsserverv av et eller flere kraftverk og foretak som eier kraftverk. Med kraftverk menes i denne sammenheng alle typer kraftverk, herunder blant annet vannkraftverk, vindkraftverk og biokraftverk. Pålegget gjelder også for foretakssammenslutninger og minoritetsserverv foretatt av foretak der Statkraft direkte eller indirekte har eierandeler.

Tilsvarende brev er sendt til Skagerak Energi AS, Eviny AS og Å Energi AS.

Innholdet i pålegget utdypes nedenfor under "Nærmere om opplysningsplikten".

Bakgrunn

Konkurransetilsynet skal forby foretakssammenslutninger som i betydelig grad vil hindre effektiv konkurranse, særlig som et resultat av at en dominerende stilling skapes eller styrkes, jf. konkurranseloven § 16 første ledd. Begrepet "foretakssammenslutning" er definert i konkurranseloven § 17.

Konkurranseloven § 18 første og annet ledd pålegger meldeplikt for foretakssammenslutninger dersom de involverte foretak enkeltvis har en årlig omsetning på over 100 millioner kroner, og dersom de involverte foretak har en samlet årlig omsetning på over 1 milliard kroner.

¹ Pålegg om opplysningsplikt 16. januar 2023. Se også tidligere pålegg i brev 17. desember 2022, 17. desember 2018, 22. desember 2016, vedtak V2012-2 av 12. januar 2012 og vedtak V2007-32 av 21. desember 2007.

² Lov 5. mars 2004 nr. 12 om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranseloven).

Konkurransetilsynet har imidlertid hjemmel til å pålegge meldeplikt for en foretakssammenslutning under terskelverdiene, dersom tilsynet har rimelig grunn til å anta at konkurransen påvirkes eller dersom andre særlige hensyn tilsier at tilsynet undersøker saken nærmere, jf. konkurranseloven § 18 tredje ledd. Et slikt pålegg kan ikke gis senere enn tre måneder etter at endelig avtale er inngått eller kontroll er ervervet.

Videre fremkommer det i konkurranseloven § 16a at *"Konkurransetilsynet skal forby erverv av andeler i et foretak selv om ervervet ikke fører til kontroll, dersom det i betydelig grad vil hindre effektiv konkurranse, særlig som et resultat av at en dominerende stilling skapes eller styrkes"*.

Det er i utgangspunktet ikke meldeplikt for erverv av andeler i et foretak der ervervet ikke fører til kontroll ("minoritetserverv"). Konkurransetilsynet kan pålegge melding for minoritetserverv, jf. konkurranseloven § 18 femte ledd. Et slikt pålegg kan ikke gis senere enn tre måneder etter at endelig avtale om erverv av andeler er inngått.

Videre har Konkurransetilsynet hjemmel til å pålegge opplysningsplikt *"for å kunne utføre sine gjøremål etter loven"*, jf. konkurranseloven § 24. Ifølge forarbeidene kan enhver pålegges en løpende plikt til å opplyse om endringer eller gi informasjon om nye forhold.³ Opplysningsplikten gjelder alle typer saker, herunder kontroll med foretakssammenslutninger og minoritetserverv.

Konkurransetilsynet har gjort en vurdering av om det er nødvendig å forlenge perioden med opplysningsplikt for Statkraft. I denne vurderingen har tilsynet spesielt sett hen til om det har skjedd endringer i markedet som tilsier at opplysningsplikt ikke lenger er nødvendig. Basert på en slik fornyet vurdering har tilsynet kommet til at det fortsatt er nødvendig å innhente informasjon om foretakssammenslutninger Statkraft er involvert i, som ikke er meldepliktige etter konkurranseloven § 18 første og annet ledd, for å kunne vurdere om det er aktuelt å pålegge meldeplikt etter konkurranseloven § 18 tredje ledd. Videre vurderer tilsynet at det fortsatt er nødvendig å innhente informasjon om Statkrafts erverv av andeler i kraftverk og foretak som eier kraftverk for å kunne vurdere om det er aktuelt å pålegg meldeplikt etter konkurranseloven § 18 femte ledd.

Statkraft er en betydelig aktør i det norske kraftmarkedet. Kraftmarkedet preget av høy eierskapskonsentrasjon, felleseide kraftverk, samt kraftprodusenters direkte og indirekte eierskap i andre kraftprodusenter.⁴ Det har ikke skjedd vesentlige endringer i markedet etter forrige pålegg om opplysningsplikt som endrer Konkurransetilsynets vurdering av kraftmarkedet.

På bakgrunn av omsetningsverdiene til en rekke små lokale konkurrenter vil foretakssammenslutninger med slike aktører ikke være meldepliktige etter konkurranseloven § 18 første og annet ledd. Videre er ikke minoritetserverv meldepliktig etter konkurranseloven. For at Konkurransetilsynet fortsatt skal kunne føre et effektivt tilsyn med konkurransen i kraftmarkedet, anser tilsynet det som nødvendig å pålegge Statkraft opplysningsplikt om foretakssammenslutninger som er unntatt meldeplikt etter konkurranseloven § 18 annet ledd og for minoritetserverv.

For øvrig er opplysningsplikten begrunnet i at Konkurransetilsynet skal gis informasjon om utviklingen i eierstrukturen innen kraftproduksjonen, herunder utviklingen i omfanget av foretakenes eierskap i andre kraftprodusenter. Dette gjelder uavhengig av om slike erverv i seg selv er gjenstand for en nærmere vurdering etter konkurranseloven. Slike opplysninger er nødvendig for å sikre at tilsynet får tilstrekkelig informasjon til å kunne føre et effektivt tilsyn med utviklingen i kraftmarkedet.

³ Ot.prp. nr. 6 (2003-2004) side 144 og 235, og Prop. 75 L (2012-2013) side 72.

⁴ Se "Capacity for Competition", report from the Nordic competition authorities, 2007.

Den lovpålagte meldeplikten etter konkurranseloven § 18 berøres ikke av opplysningsplikten i foreliggende brev.

Ettersom tilsvarende brev er sendt til Skagerak Energi AS, Eviny AS og Å Energi AS, kan opplysningsplikten i enkelte tilfeller medføre dobbeltrapportering. Dersom dette skulle være tilfellet, kan foretakene samordne gjennomføring av opplysningsplikten slik de finner hensiktsmessig.

Statkraft har i e-post 26. november 2024 foreslått at Statkrafts pålegg ikke skal omfatte erverv som dekkes av påleggene til Å Energi AS, Eviny AS og Skagerak Energi AS, og at opplysningsplikten bør begrenses til å gjelde det konsernet som de kraftforetakene, som omfattes av opplysningsplikten, er konsernspisser for.

Konkurransetilsynet har vurdert Statkraft sitt innspill, men har kommet til at Statkraft fortsatt bør pålegges å gi informasjon om foretakssammenslutninger og minoritetserverv foretatt av foretak som Statkraft har direkte og indirekte eierandeler i, samt for minoritetserverv. Det er tilsynets vurdering at Statkraft kan sørge for å holde oversikt over slike erverv uten at det vil medføre betydelige ressurser for selskapet. I den forbindelse viser tilsynet også til at foretakene kan samordne gjennomføring av opplysningsplikten. Tilsynet viser også til at opplysningsplikten blant annet er begrunnet i tilsynets behov for å få informasjon om minoritetserverv, samt om utviklingen i eierstrukturen innen kraftproduksjon.

Nærmere om opplysningsplikten

Opplysningsplikten forlenges og gjelder for perioden 1. januar 2025 og frem til og med 31. desember 2026.

Pålegget om opplysningsplikt gjelder for samtlige foretakssammenslutninger der Statkraft eller øvrige foretak i samme konsern, varig overtar kontroll over eller fusjonerer med, et eller flere andre kraftverk og foretak som eier kraftverk i Norge, jf. konkurranseloven § 17. Pålegget gjelder videre for alle erverv av andeler i kraftverk og foretak som eier kraftverk, selv om ervervet ikke fører til kontroll, jf. konkurranseloven § 16 a.

Opplysningsplikten omfatter også foretakssammenslutninger og minoritetserverv foretatt av foretak der Statkraft direkte eller indirekte har eierandeler.

Opplysningsplikten omfatter ikke erverv av solkraftverk som er unntatt fra konsesjonsplikt etter energilovforskriften⁵ § 3-1 første ledd. Videre omfatter ikke opplysningsplikten foretakssammenslutninger eller minoritetserverv av foretak som utelukkende eier solkraftverk.

Opplysningsplikten vil likevel omfatte solkraftverk som oppfyller vilkårene for konsesjonsplikt i energilovforskriften § 3-1 første ledd. Dersom det ikke er søkt om eller tildelt konsesjon til det planlagte kraftverket på tidspunktet for ervervet, anbefaler Konkurransetilsynet Statkraft å opplyse om ervervet i henhold til pålegget, så lenge det kan bli tale om et konsesjonspliktig anlegg.

Statkraft plikter å opplyse om foretakssammenslutningen eller minoritetservervet så snart som mulig og senest innen tre virkedager etter at endelig avtale er inngått eller kontroll er ervervet. Fristen for å inngi opplysningene løper fra det først inntrufne tidspunktet.

Opplysningsplikten innebærer at Statkraft skal inngi en beskrivelse av foretakssammenslutningen eller minoritetservervet, herunder skal det som et minimum angis

⁵ Forskrift nr. 959 av 12. juli 1990 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften).

hvem som er parter og tidspunkt for inngåelse av endelig avtale, samt tidspunktet for gjennomføringen av foretakssammenslutningen eller minoritetsservivet.

I tilfeller hvor Konkurransetilsynet mottar opplysninger i medhold av gjeldende pålegg vil tilsynet, senest innen 15 virkedager etter at opplysningene er mottatt, varsle Statkraft dersom pålegg om meldeplikt etter konkurranseloven § 18 tredje og/eller femte ledd kan bli aktuelt.

Konkurransetilsynet anser at opplysningsplikten som pålegges, ikke vil være uforholdsmessig overfor Statkraft.

Det gjøres for ordens skyld oppmerksom på at enhver plikter å gi konkurransemyndighetene de opplysningene disse myndighetene krever for å kunne utføre sine gjøremål etter loven, jf. konkurranseloven § 24. Et foretak som unnlater å etterkomme pålegg etter § 24 eller som oversitter frister i slike pålegg kan sanksjoneres med overtredelsesgebyr, jf. konkurranseloven § 29 første ledd bokstav c. Pålegg om å gi opplysninger kan påklages innen tre dager dersom klageren mener å ikke ha plikt eller lovlig tilgang til de opplysningene som det anmodes om, jf. forvaltningsloven⁶ § 14. En eventuell klage stiles til Konkurransklagenemnda, men sendes Konkurransetilsynet.

Forvaltningens saksdokumenter er som hovedregel offentlige, jf. offentleglova⁷ § 2 første ledd. Konkurransetilsynet har imidlertid taushetsplikt om drifts- og forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den opplysningen angår, jf. offentleglova § 13 og forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2. Heller ikke parter i en sak vil ha krav på å gjøre seg kjent med slike opplysninger, jf. forvaltningsloven § 19. Opplysninger dere mener skal unntas offentlighet og partsinnsyn, bes merket tydelig.

Spørsmål kan rettes til Rudi Wiers, telefon 97 59 95 35 og e-post ruwi@kt.no, eller Hanne Falkanger, telefon 55 59 75 72 og e-post hafa@kt.no.

Med hilsen

Hanne Lilja Falkanger

fungerende nestleder

Dokumentet er elektronisk godkjent.

⁶ Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).

⁷ Lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova).